

ὅσο οἱ ἀστυφύλακες ἀναγκάζονται, γιὰ νὰ βγάλουν τὸ ψωμί τους, νὰ γίνουντ' ἕνα μὲ λωποδύτες; καὶ μὲ κάθε παλιάνθρωπο, καὶ ὅσο ἡ Ἀστυνομία μας κυβερνιέται καὶ αὐτὴ, καθὼς καὶ κάθε ἄλλη ἐξουσία στὸν τόπο μας, ἀπὸ τὴν πολιτικὴν.

ΣΤΟ ΒΑΣΙΛΙΚΟ

τὴν Πέμπτη βράδι παίχτηκε μὲ μεγάλη ἐπιτυχία ἡ «Προμάνμη» τοῦ Γουλιέλμου, μὰ ἀπὸ τὶς ἐξοχώτερες τραγωδίαι τοῦ μεγάλου Ἀυστριακοῦ ποιητῆ, ποὺ οἱ Γερμανοὶ τὸν φέρνουν ἀμέσως ὕστερα ἀπὸ τὸ Γκαίτε.

Τὸ ἔργο εἶναι μεταφρασμένο ἀπὸ τὸν συνεργάτη μας κ. Κ. Χατζόπουλο, καὶ αὐτὸ φτάνει. Ἴσως σάλλο φύλλο, ἢ στὸ παραπάνω, δημοσιεύουμε μὴ σκηνὴ ἀπὸ τὴν «Προμάνμη» καὶ ἔτσι οἱ ἀναγνώστες μας θὰ μπόρουν νὰ κρίνουν καὶ οἱ ἴδιοι τὴν ἀριστουργηματικὴν ἔργασίαν τοῦ κ. Χατζόπουλου, καθὼς καὶ τὴ μεγάλη ἀξία τοῦ ἔργου.

Ὁ κ. Οἰκονόμου, καθὼς καὶ «Φάουστ» εἶσι καὶ τὴν «Προμάνμη» ἐθαματούργησε.

ΚΥΡΙΕ ΔΗΜΑΡΧΕ

νὰ ζήσεις, λυπήσου μας. Ψῆφο ἔχουμε καὶ μεῖς καὶ πάντα σὲ ψηφίσαμε καὶ θὰ σὲ ψηφίζουμε. Δώσε λοιπὸν διαταγὴν αὐστηρὴν τοῖς σκουπιδιάρηδες τοῦ Δήμου νὰ πᾶνε νὰ σηκώσουν τὰ σκουπίδια ἀπὸ τὶς στέγας τῶν «Ἀθηνῶν». Τί θέλεις; Νὰ πέσει καμιὰ πανούκλα μεθαύριο τὴν ἀνοιχτὴν στὴν πόλιν;

Ἄνοιχτήκανε καὶ μερικοὶ ὑπόνομοι κεῖ μέσα, τοῦ Βλάχου, τοῦ Κανελλίδου καὶ δὲν ξέρουμε ποιοῦ ἄλλουνοῦ ἀκόμα. Τί τοὺς ἀφήνεις καὶ δὲν διατάζεις τοὺς μαστέρους νὰ τοὺς κλείσουν;

Ἐχεις χρυσὴ καρδιά, ἀγαπᾶς τὴν πόλιν καὶ τοὺς ψηφοφόρους σου. γι' αὐτὸ δὲ καὶ ἐλπίζουμε πὼς τὰ παρακάλια μας δὲ θὰ πᾶνε στὰ χαμένα.

ΚΑΛΑ

τὰ λέει ἡ «Μεταρρύθμιση» γιὰ τὸ λαϊκὸν συνδυασμό. Παιὸ κέρδος ἂν μποῦνε στὴ Βουλὴ ἀντιπρόσωποι τοῦ ἔθλου, ἀπὸ μάλιστα μποῦνε θὰ γίνουν ἔργα τοῦ πρώτου πολιτικοῦ σακρατάνοῦ;

Ἀλήθεια μεγάλη αὐτὴ, καθὼς εἶναι ἀλήθεια καὶ

τῆλλο, πὼς πρέπει νὰ κατεβῶνε στὸν ἐκλογικὸ ἀγῶνα ἄνθρωποι μορφωμένοι καὶ ἀνεξάρτητοι, ποὺ νὰ ἔχουν ὀρισμένο πρόγραμμα καὶ ποὺ νὰ τὸ ξέρουμε πὼς ἅμα μποῦνε στὴ Βουλὴ δὲ θὰ ζητήσουν νὰ ρουφετοκολληθῶνε στὸνα καὶ στῆλο κόμμα, ἀλλὰ θὰ πολεμήσουν κατακέφαλα μὲ τὸ λόγο καὶ μὲ τὴν ψῆφο τους τὴν καταραμένη Βουλευτοφουλοκρατία.

Τέτιοι ἄντρες ὡς τὴν ὥρα δὲ φανήκανε. Ἐκεῖνοι ποὺ μᾶς ξεφουτρῶνουν σήμερα γι' ἀνεξάρτητοι, εἶναι σὺν τοὺς ἄλλους, καὶ θὰ βγάζανε μὲ προθυμία τὴ μουτσούνα τοῦ ἀνεξάρτητου ἀπὸ τὴ μούρη τους ἂν τοὺς δεχόντουσαν σὲ κανένα συνδυασμό.—Θεοτοκικὸ ἢ Ντεληγιαννικὸ, ἀδιάφορο.

ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΒΛΑΜΗ

9

Μπιμπέρω μου, σ' ὀρκίζομαι
στὸ δίκιο μαχαίρι μου
πὼς σὲν ξεχειμωνιάσομε
θὲ νὰ σὲ κάμω ταίρι μου.
Ἄχ, πίστεψε στὰ λόγια μου
καὶ πάψε τὰ ναζάρια σου·
δὲ μὲ κοιᾶς πὼς γένηκα,
νὰ πίνω τὰ φαρμάκια σου;
Θάσαι σωστὴ βασίλισσα
στὴν ἀγκαλιὰ μου ἔνοια σου·
μὲ τ' ἀργυρὰ σιολίδια σου
καὶ τὰ μαλαματένια σου!

10

Σύρε νὰ πῆς τοῦ κόρη σου
πὼς δὲ σ' ἀποχωρίζομαι,
γιατ' εἶμαι λεβεντόπαιδο,
καὶ στὸ κρασί γνωρίζομαι.
Νὰ πῆς καὶ στὰ ξαδέφια σου,
ποῦ μὲ κατηγορήσανε,
πὼς ὅσοι κακοφρόνησαν
σ' ἐμένα, δὲ χρονίσανε!
Κι ἂν τύχη καὶ νομίζομε
πὼς ἄλλον θὰ σὲ δώσομε,
τοῖχα σγουρὴ πετύχανε
καὶ θέν... νὰ τὴν ἰσοῦσομε!

ΚΑ'ΙΝ

ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΜΙΑΣ ΣΤΡΟΦΗΣ
ΙΕΡΕΜΙΑΚΗΣ ΤΗΣ „ΕΣΤΙΑΣ“

(κ. «Ἐστία» τῆς Δευτέρας)

Δὲ μᾶς ἀρέσει καθόλου οὔτε ἡ μπαλωμένη γλῶσσα τῶν ἐφημερίδων οὔτε ἡ ξεχαρβάλωτη ἐνεργειὰ τους, ποὺ καὶ τέτοια συντελεῖ γιὰ τὴν παράλυση τοῦ ἐθνικοῦ ἔγκεφαλου καὶ γιὰ τὸ σκότωμα καὶ τὴν ἀνηθικοποίησιν τῆς νεοελληνικῆς ζωῆς, οὔτε οἱ θολωμένες ἢ κἀλλία ἀνυπαρχτες ἰδέαι τους. Μολονότι φυσικά, μᾶς ἀηδιάζουν τὰ καμώματά τους καὶ ὁ δρόμος ὁ στραβὸς ποὺ πῆραν, ἐν τούτοις θέλομε νὰ πιστέψομε πὼς δὲν πορεύονται ὅπως πορεύονται ἀπὸ κακὸ σκοπὸ, πὼς δὲν τοὺς λείπει φιλοπατρία παρὰ μόνον πὼς εἶναι μωδιασμένοι οἱ συντάκτες τους ἀπὸ παλιὰς τῶν δασκάλων μας ἀμαρτίας. Καὶ κατὰ κράδα λυπούμαστε πὼς ὕστερ' ἀπὸ τόσο φῶς καὶ τόση ἐπιστήμη ἐξακολουθεῖ ἀκόμη μέσα στὸν αἰῶνα τὸ μεσαιωνικὸ αὐτὸ μωδιασμα καὶ ξοδεύεται τόσο μελάνι, γιὰ νὰ τυπώνονται μὲ τὸ σωρὸ δερτῆρι γιὰ τὸ ράφι καὶ σεντόνικ μὲ σκουληκοφαγωμένους γραμματικούς τύπους καὶ βουκολακισμένους λέξεις, γιὰ μιὰ τρύπα στὸ νερὸ καὶ γιὰ τὴν κακὴ καὶ ψυχρὴ μας μέρα.

Ἐννοεῖται πὼς σὲν Ἕλληνες ποὺ εἶναι καὶ αὐτοὶ, ἂν καὶ ὅλοι τοὺς ἀνόητα δουλεύουν γιὰ νὰ μᾶς βγάλουν τὸ Θεὸ μας καὶ νὰ φτιάσουν τὴν τρύπα στὸ νερὸ, ἔχουν καὶ οἰκογενειακὰ μαλώματα ἀναμεταξύ τους, ὁ καθένας θέλει κατὰ τὸ δικὸν του τρόπο νὰ σωριάζη ψευτιὰς, νὰ τρυπᾶ τὸ νερὸ καὶ νὰ δολοφονᾶ τοὺς Ἰσάκους, καὶ σὲν λόγοι, δὲν παραδέχονται μετὰξύ τους ἀνώτερο, καὶ ἀπὸ ἀπλό κομπλιμέντο μονάχα φώναξαν ἕνα δυὸ φορές τὶς προάλλες πῶς ὁ Γαβριηλίδης εἶναι ὁ πρῶτανός τους, ὡς ποὺ νὰ μπῆ στὴ φυλακὴ καὶ νὰ ἡσυχάσουν.

Ἄλλ' ἐνῶ κρυφατρῶνουνται μετὰξύ τους, ἀπαράλληλα ὅπως μερικοὶ πατριωτικοὶ σύλλογοι, τοὺς βλέπεις, ἐξὸν ἀπὸ λίγες φωτιερὲς ἐξαιρέσεις καὶ μικρὰς διαφορὰς ποὺ ἔχουν, νὰ ἐνώνουνται ἀπελπισμένα γιὰ νὰ πολεμήσουν τὴν πραγματικὴν μας γλῶσσα ποὺ δόξα σοὶ ὁ Θεὸς ζῆ καὶ θὰ ζῆ στὴ ζωντανὴν μας λαλιά, καὶ καθένας ἀπὸ τὴ στήλη ποὺ τοῦ δρίζει ὁ διευθυντής του, σὲν ποτικὸ ἀπὸ τὴν τρύπα τους, νὰ ροκανίζον καὶ νὰ μασσοῦλίζουν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ τὰ σάνδια τοῦ πετροθεμελιωτοῦ καὶ ἀσάλετου παλα-

οὔτε γιὰ τὴ γλῶσσα του. Θὰ ζῆσῃ γιὰ κάποιον ἄλλην φόρμα, βαθύτερη καὶ ἰσωτερικώτερη, ποὺ δίνει στὴ σάτυρά του καὶ τὴν φόρμα αὐτὴ, ποὺ βραϊσκειται σιμώτερα στὴν οὐσίαν, στὴν ψυχῇ, καὶ κάνει τὸ λόγο του ποίησιν, ποὺ φαίνεται φόρμα πρωτότυπη, ἀμίμητη, τελεία.

Ὁ Σουρῆς εἶνε γιὰ μένα μεγάλως τεχνίτης, γιὰτὶ μπόρεσε νὰ βρῆ καὶ νὰ παρουσιάσῃ καινούργιες σχέσεις κωμικοῦ. (Τὸ σχέσιον ἐδῶ εἶνε ἄλλο, ποὺ δὲν ξέρω πὼς θὰ τὸ μετάρραξεν ὁ Παλλῆς, μὰ πιστεύω πὼς καταλαμβάνεται καὶ ἀμετάρραξτος). Προικισμένος ἀπὸ τὴ φύσιν μὲ θαυμαστὴν ἰκανότητα νὰ διακρίνῃ ἀμέσως σὲ κάθε πρᾶγμα τὴν ἀπειρία του ὄψιν, —μὴν ὄψιν ποὺ κανένας ἄλλος δὲ θὰ μπόρουνε νὰ τὴν ἰδῆ, μὰ ποὺ ὅλοι τὴν βλέπουν καὶ τὴν ἀναγνωρίζουν ὕστερα, ἅμα τοὺς τὴ δειξῆ ὁ κωμικός, —ἀνάπτουζεν ἕνα πνεῦμα σατυρικῶν ἰδιόρρυθμων, ἐμῶρρωσεν ἕνα τρόπον ἐντελῶς ρωμαϊκὸ μὲ καὶ ἐντελῶς ἀτομικὸ. Δὲ μοιάζει μὲ κανέναν ἄλλο σατυρογράφον, οὔτε δικὸν μας, οὔτε ξένο, οὔτε παλιῶ, οὔτε νεώτερο. Ὁ τρόπος ποὺ πέρνει τὸ καθὲν του θεμα, οἱ σκηνῆς ποὺ ξετυλίγει μὲ τὰ διάφορα πρόσωπα τοῦ Ρωμηοῦ, φανταστικὰ καὶ πραγματικὰ, —σκηνῆς ποὺ ἀποτελοῦν πάντα σὲ μιὰ μικρὴ κωμῶδια, —εἶναι κατὰ ἀπρόοπτον, ἀπάνταστο καὶ πολλές

φορὰς δαιμόνιο. Συχνά, ὅπως ὅλοι οἱ σατυρικοί, προστρέχει στὴν παρωδίαν καὶ στὸ εἶδος αὐτὸ εἶναι πάλι μοναδικὸ καὶ χαρακτηριστικὸ, ἀπὸ τὴ ρωμαϊκὴν ζωὴν, ποὺ νὰ μὴν τὸ ξέρῃ καὶ νὰ μὴν τὸ μετχειρίστικε στὴ σάτυρά του. Ἐχει στὰ χέρια του τὸ πλουσιώτερον ὕλικόν, καὶ δὲν τοῦ ξεφεύγει ἰδιωτισμός, παράδοση, παροιμία, λαϊκὸ ἀνέκδοτο καὶ προφορὰ ἀκόμα τοπικὴ, ἀπ' ὅλη τὴ Ρωμιοσύνη. Φύλλο «Ρωμηοῦ» δὲ θὰ βρῆς ποὺ νὰ μὴν εἶναι γεματο ἀπὸ τὰ πρὸ εὐτυχημένα εἰρήματα.

Ὁ Ψυχάρης μὲ κάνει τὴ μεγάλη τιμὴ νὰ μνημονεύῃ τὴ Στέλλα Βολάντη μὲτὶ μὲ τὰ ποιήματα τοῦ Δροσίνου, γιὰ νὰ πῆ πὼς κρατοῦνται ἀπὸ ἰδανικὰ τέχνη, π' οὔτε σὲν ὕπνο του δὲν τὰ εἶδεν ὁ καίμενος ὁ Σουρῆς. Δὲ μιλῶ γιὰ τὰ ποιήματα τοῦ Δροσίνου μὲ τὶς γλυκιὰς τους φράσεις. Μὰ ὅσο γιὰ τὰ δικὰ μου φτωχότατα διηγήματα, — μὲ πικραίνει κατὰ κράδα νὰ τὸ συλλογιέμαι, μὰ δὲ μὲ τυρλώνει τόσο ὁ πατρικὸς ἐγωισμός, —μπορεῖ νὰ ἔχουν κάποιον σχετικὴν ἀξία, μπορεῖ νὰ εἶναι καλλίτερ' ἀπ' ἄλλα, μπορεῖ νὰ διαβάζονται ἀκόμα καὶ σὲν δὲ θὰ διαβάξεται πικρὰ ἀπὸ τοὺς συγχρόνους μας ὁ «Ρωμιός» μὰ εἶμαι βεβίως πὼς θὰ ἔχουν ὀλοτέλα ξεχαστῆ, καὶ πὼς καὶ αὐτὸ τὸ χαρτὶ ποὺ εἶναι τυπωμένα θὰ ἔχη

τριπλὴν σὲ σκάνη. ὅταν τὸ ἔργο τοῦ Σουρῆ, ξανατυπωμένο, ξανακνωμένο, θὰ χαίρεται τὴ ζωὴ τὴν ἀθάνατη!

Εἶπα προητέρως πὼς χαρίζω τὸν τόμο ποὺ θὰ κλειοῦσε τὸ ἀποσπράγματ' αὐτοῦ τοῦ Σουρῆ, ποὺ θὰ μοιαζαν περισσότερο μὲ τὰ ποιήματα τῶν καινούργιων ἰδανικῶν. Τὸν χαρίζω αὐτὸν γιὰ νὰ κρητίσω ἕνα ἄλλο. Ὁ τόμος αὐτὸς θὰ φανῆ μὲ μὲρα μὲ διαλεγτὰ κομμάτια ἀπὸ τὸ «Ρωμηόν» καὶ ἀπὸ τὰ «Ποιήματα», καὶ θὰ δίνῃ μὴν ἴδια γιὰ τὸ Σουρῆ τοὺς κατοπινοὺς, ποὺ βέβαια δὲ θὰ μπόρουν νὰ διαβάξουν καὶ τοὺς τριάντα ἢ σαράντα τόμους ποὺ θὰ φήσῃ πίσω του ὁ ἀνεξάντλητος ποιητής. Ἐ! ἡ συλλογὴ αὐτὴ, τὸ ἀπῆλθισμα, τὸ κορφολόγισμα, —μπορεῖ νὰ εἶνε καὶ δυὸ τόμοι, ξέρω καὶ ἐγώ; θὰ μείνῃ βιβλίον ἀθάνατο, κλασικόν, καὶ θὰ διαβάζεται ὅσο θὰ ὑπάρξῃ στὸν κόσμῳ φιλολαγία καὶ τέχνη. Ὁ καὶ τοποθετηθῆ στὶς βιβλιοθήκας δίπλα σὲν Ἀριστοφάνη, δίπλα σὲ τοὺς μεγάλους σατυρικοὺς καὶ κωμικοὺς. Τί θὰ ἔχη μίσα; Δὲν ξέρω. Ἐγὼ δὲ θὰ ἐπιχειρήσω τὴν ἐκλογὴν, —ὁ καιρὸς θὰ τὴν κάμῃ. Μὰ μὲ φαίνεται πὼς δὲ θὰ λείγῃ τὸ φῶλλον τοῦ Μαρθωνίου δρόμου, οὔτε ἡ φυγὴ τῆς Λάρισσας, οὔτε ἡ σκηνὴ ἐκείνη ποὺ ὁ μακαρίτης ὁ Φιλήμων πέρνει τὸ Βασιλεῖα Γεώργιον καὶ τὸν οδηγεῖ στοῦ τάφου